

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Zemaníkovej a členiek Mgr. Ľubomíry Kúdelovej a JUDr. Evy Hudobovej v právnej veci žalobcu: **T.**, spol.s r.o., V.X., B., IČO: X., zast. JUDr. F.S., advokát, Z.X., B., proti žalovanému: **P.G.**, nar. X., Č.X., K., o zaplatenie **646.209,50 Sk**, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 10. januára 2002 č.k. 33 Zm 36/00-88, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislava zo dňa 10. januára 2002 č.k. 33 Zm 36/00-88 p o t v r d z u j e .

Žalovaný j e p o v i n n ý nahradiť žalobcovi trovy odvolacieho konania vo výške 24.798,50 Sk na účet právneho zástupcu.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom zmenkový platobný rozkaz vydaný dňa 16.11.2000 č.k. 33 Zm 36/00-31 ponechal v platnosti a žalobcovi priznal trovy konania nepriznal.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že žalobca sa domáhal vydania zmenkového platobného rozkazu a po predložení originálu zmenky, súd zmenkový platobný rozkaz vydal.

Proti zmenkovému platobnému rozkazu podal žalovaný v zákonnej lehote námietky, v ktorých uviedol, že zmenka nebola správne doplnená v časti zmenkovej sumy. Zmenkou boli zabezpečené nároky žalobcu z leasingovej zmluvy, z ktorej vzniklo žalovanému právo na používanie motorového vozidla. Podľa žalovaného bolo vozidlo nespoľahlivé, preto ho žalobcovi vrátil dňa 29. marca 1999.

Žalobca vo vyjadrení k námietkam vzneseným proti zmenkovému platobnému rozkazu uviedol, že predmetné motorové vozidlo bolo zakúpené od zahraničného dodávateľa za 118.463,46 DEM s DPH 10.752,62 DEM. Podľa leasingovej zmluvy žalovaný po zaplatení dohodnutých splátok mohol predmet leasingu za sumu 1.000,- Sk, nadobudnúť do vlastníctva. Žalovaný zaplatil len zvýšenú splátku (23.563,50 DEM) a jednu leasingovú splátku splatnú 1. augusta 1998, avšak nie v plnej výške. Ďalšie leasingové splátky nezaplatil. Poukázal na to, že bianko zmenka bola vyplnená v súlade so zmluvou o jej použití.

Súd prejednal vec a zistil, že účastníci uzavreli dňa 29. júna 1998 zmluvu o leasingovom prenájme s následnou kúpou prenajatej veci č. 103512 (ďalej len leasingová zmluva). V časti III všeobecné zmluvné podmienky, bod 8.8.2 je dohodnuté, že prenajímateľ je oprávnený zmluvu jednostranne a predčasne ukončiť s okamžitou platnosťou, okrem iného, ak je nájomca v omeškaní so splátkou, alebo jej časťou po dobu dlhšiu ako 7 dní. Ďalšie užívanie predmetu leasingu po dni zrušenia zmluvy, sa považuje za neoprávnené užívanie cudzej veci podľa ust. Trestného zákona. V bodoch 8.8.5, 8.8.8/2,3 bol upravený postup prenajímateľa, v prípade porušenia dohodnutých povinností nájomcom.

V leasingovej zmluve boli dohodnuté i splátky, ako i anuita (časť IV.). V deň podpísania leasingovej zmluvy, bola medzi účastníkmi konania uzavretá aj zmluva o použití bianko zmeniek č. 1/103512, z ktorej je zrejmé, že bola uzavretá v súvislosti s leasingovou zmluvou a podľa čl. II žalovaný vystavil žalobcovi dve bianko zmenky na zabezpečenie nároku z leasingovej zmluvy. Predpokladom ich použitia, bolo omeškanie s platením aspoň jednej leasingovej splátky. V časti III predmetnej zmluvy, bol určený spôsob vyplnenia bianko zmenky, v časti zmenkovej listiny, pričom pre prípad predčasného ukončenia leasingovej zmluvy, bolo dohodnuté, že zmenková suma bude predstavovať sumu rovnajúcu sa súčtu nesplatených častí obstarávacej ceny, účtovných pohľadávok, nezaplatených splátok poistného, úrokov a trov.

Súd prvého stupňa vec posudzoval podľa § 10 zák.č. 191/1950 Zb., pričom vychádzal zo skutočnosti, že bianko zmenka je zmenka neúplná, je to listina, ktorá je zámerne na základe dohody vystavená v neúplnej podobe a nie je ešte skutočnou zmenkou, tou sa stane až po doplnení. Ust. § 10 predpokladá, že bude existovať určité dojednanie o tom, ako má byť bianko zmenka neskôr doplnená a jeho podstatou sú prípady, kedy je bianko zmenka vyplnená v rozpore s vyplňovacím právom, avšak i v prípade takéhoto vyplnenia je zmenka platná. Dlžníkovi zo zmenky dáva zákon len možnosť námietky, že majiteľ zmenku nadobudol v zlej viere, alebo sa pri jej nadobudnutí previnil hrubou nedbanlivosťou. V danej veci žalovaný namietal, že žalobcovi nedlhuje nič, naopak žalobca dlhuje jemu, čím namietal opodstatnenosť vyplnenia zmenky. V konaní bolo preukázané, že účastníci uzavreli leasingovú zmluvu, na zabezpečenie nárokov z nej vyplývajúcich, žalovaný vystavil pre žalobcu dve bianko zmenky s dohodnutým spôsobom ich vyplnenia v zmluve o použití bianko zmeniek. Taktiež nebolo sporné, že žalovaný zaplatil len zvýšenú splátku leasingu (23.563,500 DEM) a jednu leasingovú splátku nie v plnej výške. Ďalšiu leasingovú splátku už žalovaný nezaplatil, v dôsledku čoho došlo k vypovedaniu leasingovej zmluvy.

Súd prvého stupňa zo všetkých preukázaných a uvádzaných skutočností dospel k záveru, že žalobcovi nezaplatením leasingovej splátky žalovaným, vzniklo právo na odstúpenie resp. vypovedanie leasingovej zmluvy, ako i právo na doplnenie bianko zmenky v súlade s dohodnutými podmienkami. Žalobca preukázal, že do zmenkovej istiny nezahrnul svoje nároky voči žalovanému v celom rozsahu, teda nekonal v neprospech žalovaného, ale v jeho prospech.

Na základe uvedeného súd prvého stupňa o námietkach žalovaného rozhodol tak, ako vyplýva z výroku rozsudku.

O trovách konania rozhodol tak, že ich žalobcovi nepriznal, pretože mu trovy nad rámec už priznaných trov v zmenkovom platobnom rozkaze, nevznikli.

Žalovaný podal proti rozsudku v zákonnej lehote odvolanie podaním zo dňa 1. marca 2002.

V odôvodnení odvolania uviedol, že sa domnieva, že súd prvého stupňa dostatočne zistil skutkový stav veci, ale jeho rozhodnutie je pre nedostatočné, odôvodnenie

nepreskúmateľné. Súd sa nevysporiadal s jeho vznesenými námietkami, v čom vidí pochybenie súdu.

Ďalej v odvolaní uviedol, že uplatnený nárok v celom rozsahu neuznáva, ako to uviedol i v podaných námietkach proti zmenkovému platobnému rozkazu. Predmet leasingu užíval asi pol roka a chcel vozidlo žalobcovi vrátiť už po augustovej splátke, nakoľko sa dostal do finančných problémov. Žalobca mu však odmietol vrátiť akontáciu, preto sa rozhodol vozidlo si ponechať. Potvrdil, že faktúru na 138.350,80 Sk bez DPH nezaplatil a ďalšia faktúra č. 633/99 na 143.327,30 Sk bez DPH bola vystavená na obdobie do 1. mája 1999, pričom vozidlo žalobcovi vrátil 29. marca 1999. Trvá na tom, že bianko zmenka bola vyplnená v rozpore so zmluvou o použití bianko zmeniek 1/103512. Žalobca nemal právo na vyplnenie bianko zmenky, nakoľko mu už žalovaný nebol nič dlžný, ale naopak žalobca jemu. Do zmenkovej sumy započítal i náklady za odobratie vozidla vo výške 49.200,- Sk, ktoré považuje za prehnané. Svoje námietky považuje za námietky kauzálne podľa § 17 zmenkového zákona. Poukázal i na to, že žalobca mu doposiaľ akontáciu nevrátil, a ak žalobcovi bola spôsobená škoda, túto si spôsobil sám, keď vrátené vozidlo predal len na 900.000,- Sk. Navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

Žalobca vo svojom vyjadrení k odvolaniu navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť ako vecne správny. K dôvodom odvolania uviedol, že pokiaľ ide o námietke nedostatku kauzy resp. zániku kauzy, žalobca zastáva názor, že aj keď je pre zmenku príznačná abstraktnosť, žalobca preukázal, že zmenka bola vystavená ako bianko zmenka, súčasne s uzavretím leasingovej zmluvy. Žalobca leasingovú zmluvu predčasne vypovedal z dôvodu neplatenia dohodnutých splátok žalovaným, pričom poukázal na to, že žiadnym spôsobom nebola ukončená ani zrušená zmluva o použití bianko zmeniek. Poukázal na to, že vyplňovacie právo k bianko zmenke, nie je podľa ustálenej právnej teórie možné odvolať. Leasingová zmluva nebola zrušená, ani od nej žalobca neodstúpil, teda medzi jej účastníkmi nevznikla povinnosť vrátiť si vzájomné plnenia. Z leasingovej zmluvy nevyplýva, že v prípade skoršieho ukončenia leasingu, by bola povinnosť vrátiť prvú zvýšenú splátku nájomcovi. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie NS SR z 26.3.1996 sp.zn. 1 Cdo 94/95, podľa ktorého nie je možné uskutočniť započítanie dlžnej sumy titulom leasingových splátok na zaplatenú sumu prvej zvýšenej splátky.

Najvyšší súd Slovenskej republiky prejednal vec podľa § 212 ods. 1 a § 214 ods. 1 O.s.p. a zistil, že odvolaniu nie je možné vyhovieť. Odvolacie pojednávanie sa uskutočnilo bez prítomnosti ospravedlneného žalovaného, ktorý s pojednávaním v jeho neprítomnosti súhlasil.

Predmetom odvolacieho konania je odvolanie žalovaného proti rozsudku, ktorým bol ponechaný zmenkový platobný rozkaz v platnosti.

Účastníci konania uzavreli leasingovú zmluvu, predmetom ktorej bol leasingový prenájom s následnou kúpou prenajatej veci – ťahač I. dňa 29. júna 1998, súčasťou ktorej boli všeobecné zmluvné podmienky (ďalej len VLP“). V predmetnej zmluve si jej účastníci dohodli vzájomné práva a povinnosti.

Na zabezpečenie leasingovej zmluvy, účastníci uzavreli zmluvu o použití bianko zmeniek zo dňa 29. júna 1998, v zmysle ktorej odporca ako dlžník odovzdal navrhovateľovi ako veriteľovi dva kusy bianko zmeniek. V tejto zmluve si dohodli podmienky použitia bianko zmeniek, pričom jednou z nich bolo omeškanie s jednou leasingovou splátkou, alebo splátkou poistného, úrokov alebo trov a ďalšou podmienkou bolo, ak dlžník naplní niektorý z dôvodov predčasného ukončenia leasingovej zmluvy. Porušením niektorej z dohodnutých podmienok, vzniklo navrhovateľovi právo na vyplnenie bianko zmenky sumou rovnajúcou sa súčtu dlžných leasingových splátok, úrokov, trov a splátok poistného a v prípade predčasného ukončenia leasingovej zmluvy, mohol navrhovateľ dopísať na bianko zmenku dlžníka sumu, rovnajúcu sa súčtu nesplatených častí obstarávacej ceny, účtovných pohľadávok, nezaplatených splátok poistného, úrokov, trov a takto vyplnenú zmenku, mohol použiť na krytie svojej pohľadávky. Odporca nezaplatil dohodnutú leasingovú splátku, preto navrhovateľ využil svoje oprávnenie dohodnuté v leasingovej zmluve a od zmluvy odstúpil (bod 8.8.2a VLP) a následne nájomcovi (žalovanému) zaniklo užívacie právo a prenajímateľovi (žalobcovi) vzniklo právo na postup podľa bodu 8.8.5 VLP.

Po preskúmaní spisu odvolací súd zistil, že súd prvého stupňa pri rozhodovaní vo veci nepochybil, keď sa riadil príslušnými ustanoveniami zákona č. 191/1950 Zb. Správne z hľadiska obsahu vyhodnotil podané námietky žalovaným.

Právna úprava bianko zmenky je obsiahnutá v § 10 zmenkového zákona a ide o budúcu zmenku, pri vyhotovení ktorej chýba jedna alebo viacero podstatných

náležitostí, ktoré až dodatočne vyplní majiteľ zmenky. Dôvodom vydania zmenky býva spravidla uzavretie kauzálnej zmluvy a dohoda o zmenkovom zabezpečení. Podstatnou podmienkou bianko zmenky je skutočnosť, že neúplnosť zmenky nevyplýva z opomenutia, ale k jej vystaveniu dochádza zámerne s tým, že jej neskoršie vyplnenie sa predpokladá. Zámer vydať bianko zmenku, sa prejavuje v existencii dohody uzavretej medzi odovzdávajúcim (v tomto prípade žalovaným) a preberajúcim (žalobcom), ktorý je oprávnený na základe dohody zmenku doplniť. Obsahom dohody je určenie vyplňovacieho práva t.j. dohoda o tom, ktoré chýbajúce náležitosti zmenky sa majú doplniť, a za akých podmienok resp. určujúcich skutočností. Pokiaľ by rozsah vyplňovacieho práva bol v dohode neurčitý, alebo by z dohody nevyplýval, spravoval by sa podmienkami obvyklými vo vzťahoch medzi stranami kauzálneho vzťahu, resp. obvyklými v podobných prípadoch. Podmienkou vzniku vyplňovacieho práva, je dohoda o ňom. Ten, kto bianko zmenku odovzdal, nemôže udelené oprávnenie na jej vyplnenie odvolať a ten, kto zmenku prevzal, je oprávnený ju doplniť.

Osoba, ktorá bianko zmenku podpísala, má právo na námietky, teda najmä námietky súvisiace s vyplňovacím právom, pričom platí, že dlžník z takejto zmenky musí preukázať, že zmenka bola vyplnená odlišne od dohody. V tomto smere neboli námietky vznesené.

Bianko zmenka vystavená za účelom zabezpečenia záväzku dlžníka, nie je zabezpečovacím záväzkom, je len prostriedkom zabezpečenia, preto existencia záväzku zo zmenky, nie je závislá na existencii zabezpečenej pohľadávky. Dlžník z takejto zmenky sa môže brániť len námietkou, že pohľadávka zanikla, čo v tomto prípade nebolo preukázané.

V zmenkovom práve platí, že všetky námietky proti zmenkovému platobnému rozkazu podliehajú koncentračnej zásade podľa § 175 ods. 4 O.s.p., z čoho vyplýva, že nie je možné na neskôr podané námietky prihliadnuť. Platí teda, že ak niektorá z námietok nie je včas uplatnená (v trojdňovej lehote po doručení zmenkového platobného rozkazu), nemôže na ňu súd prvého stupňa, ale ani odvolací prihliadnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe uvedených skutočností napadnutý rozsudok podľa § 219 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol tak, že úspešnému žalobcovi priznal náhradu trov odvolacieho konania za dva úkony právnej pomoci (prevzatie a príprava zastúpenia

a účasť na pojednávaní 8. apríla 2008) vo výške 24.798,50 Sk (vrátane DPH a režijný paušál) podľa vyhl.č. 655/2004 Z.z.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je odvolanie prípustné.

V Bratislave dňa 8. apríla 2008

JUDr. Jana Zemaníková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: